

Občiansko-aktivistický posudok Blaženy Ovsenej k posudku údajne expertnej komisie na posúdenie vhodnosti Svätoplukovej sochy vytvorenej predsedom parlamentu Richardom Sulíkom a vedenej Marínou Zavackou

Predseda parlamentu Richard Sulík zriadil v súvislosti s osadením sochy Svätopluka komisiu, údajne expertnú, na posúdenie vhodnosti tejto sochy. Komisia vytvorila posudkové hodnotenie niekoľkých aspektov týkajúcich sa tejto sochy. V tejto občianskej oponentúre sa pokúsime podať vlastný a kritický pohľad amatérky na závery tejto komisie, ako aj zhodnotiť samotný akt zriadenia komisie.

Dňa 07.09.2010 v Žiline.

Autor: Blažena Ovsená, autorka je občiankou SR slovenskej národnosti

Posudok historický, Steinhübel

Kráľ

Steinhübel: Steinhübel sa bez definovania súčasného pojmu *kráľ* púšťa do klasifikácie germánskych, slovanských a rímskych panovníckych titulov. Titul *kráľ* odvodzuje od mena Karola Veľkého, franského panovníka. O jeho korunováci, ani o jeho kráľovskej korune v tejto súvislosti nehovorí, pretože ju zrejme nepovažuje za podstatnú. Za podstatné považuje jeho veľké vojenské víťazstvá a civilizačnú úroveň jeho kráľovstva. Steinhübel z tohto vyvodzuje, že titul *kráľ* sa tým povýšil nad slovanský titul *kneNdz*, ktorému dovtedy zodpovedal germánsky ekvivalent *kuning*.

Blažena Ovsená: Nech to je všetko pravda. Pýtame sa, kto ale povýšil tento titul *kráľ* nad titul *kneNdz*? Germáni to nemohli byť, pretože vo Franskej ríši zmenu tejto titulatúry nezaznamenali, pretože ostala v nezmenenom tvare *kuning*. Z vysvetľovania Jána Steinhübela vyplýva, že to museli teda byť Slovania. Znamená to, že súčasne s povýšením titulu *kráľ* nad titul *kneNdz*, Slovania ponížili titul *kneNdz* pod titul *kráľ*. Na základe tohto akýmsi záhadným spôsobom boli ich túžby vyslyšané v Ríme a reflektované v latinskej terminológii *rex versus dux* a *princeps*. To je ale nezmysel, pretože Rím nemal dôvod prispôbovať svoju titulatúru tej našej. Ergo, vysvetlenie Jána Steinhübela nemôže byť pravdivé.

V tejto súvislosti by sme radi pripomenuli, že [podľa prof. Šimona Ondruša](#) germánske *König*, ako aj anglické *king* majú svoj pôvod v predkovi slovenského slova *kъneNdzь*, ktoré pred palatizáciou a vznikom nosovej samohlásky niekedy pred 5. storočím malo tvar *kъn-in-g-* vo význame *ochranca zákona (za-konnik)*, alebo *prvý*, podobne ako latinské *principál* je *ochranca princípov*, alebo *prvý* v hierarchii! Z toho je aj súčasné slovo *zákonník*, ale už vo význame *kniha zákonov*.

Steinhübel: V ďalšom texte Steinhübel poukazuje na to, že hoci bol Svätopluk označený titulom *rex*, latinské titulovanie *rex* nie vždy zodpovedalo titulatúre *kráľ*.

Blažena Ovsená: Týmto síce Steinhübel dokázal, že Svätopluk nemusel byť *kráľ*, ale nedokázal, že ním nebol.

Radi by sme poskytli našu interpretáciu titulu *kráľ*.

U Slovanov existoval ešte jeden panovnícky titul, ktorý Steinhübel nespomína a to *veľknieža*, *knieža kniežat*. Tento titul používali v Rusku, napríklad *veľknieža* Vladimír. Tento titul sa odrazil aj v mene bájneho Velehradu, po slovensky Veľhradu. Velehrad bol sídlom veľkniežaťa. Naši predkovia rozlišovali dva druhy kniežat, kniežatá bez prívlastku, a veľknieža, čiže knieža kniežat. Keď prišiel cudzinec a spýtal sa na hodnosť panovníka, predstavili mu Svätopluka ako *veleknieža*. Na otázku, aký významný je tento titul, mu naši zrejme odpovedali, že je to slovenský Karol, čiže slovenský kráľ, ekvivalent mocného franského Karola Veľkého v slovenskom vydaní. Možno sám Svätopluk sa vyjadroval, že túži mať moc ako Karol, že chce byť ako Karol. Pre cudzincov sa potom Svätopluk stal Karolom, niekým ako Karol Veľký, kráľom, čo v neskorších dobách, keď sa už nenosilo slovenstvo, nahradilo pôvodne slovenský tvar veľknieža. Aj dnes sa prispôbujeme cudzincom a Vysoké Tatry im prekladáme ako High Tatras, hoci Kilimandžáro prijímame v pôvodnom tvare a neprekladáme si ho na Svietiacu horu. Slovenstvo je u nás ešte stále polomítve, ale budí sa. Ak prijmeme toto vysvetlenie, veľmi prirodzene nám tiež vyplynie, prečo sa raz o Svätoplukovi píše ako o *rexovi*, a inokedy ako o *duxovi*. *Veľknieža* je totiž stále *kniežaťom*, *duxom*. Ale súčasne bol aj *veľkniežaťom*, čiže *rexom*. Že v tom mali chaos pápeži je pochopiteľné, pretože my v tomto titulovaní máme chaos dodnes, čoho dôkazom je aj fakt, že si Steinhübel cítil za povinnosť vypracovať k tejto veci posudok.

Steinhübel: Steinhübel spomína list pápeža Štefana V. z roku 885: „Zuentopolco regi Sclavorum“, čo prekladá ako „Svätoplukovi kráľovi Slovanov“.

Blažena Ovsená: Steinhübel zrejme nepozná vedecké výsledky, ku ktorým sa dopracoval prof. Ján Stanislav. Ak ich nepozná, odporúčame mu knihu [Slovenský juh v stredoveku](#) od spomínaného profesora. Prof. Ján Stanislav dokázal, že územie dnešného južného Slovenska, ako aj celého dnešného Maďarska a kúsok ďalej na východ obýval kedysi slovenský národ, ktorý hovoril stredoslovenským dialektom. Dodáme k tomu, že tento slovenský národ žil aj na severnom Slovensku, aj na Morave a bol to jeden z najpočetnejších slovanských národov vôbec! Toto boli Sloveni, o ktorých hovoril pápež vo svojom liste. Dnešným jazykom, slovenčinou 21. storočia, aby sme vyjadrili historickú kontinuitu, by sme tých niekdajších Slovenov najlepšie vystihli termínom starí Slováci, pretože termín Sloveni už neexistuje.

Slovenská Zem obývaná Slovákmi za Svätoplukovej vlády podľa toponymickej rekonštrukcie prof. Jána Stanislava s našim doplnením o moravské Slovensko a severonitriansku časť Slovenskej Zeme.

Ďalšie námietky k Steinhübelovi: Steinhübel vo svojom texte tvrdí, že Vandali a Góti boli Germánske kmene. Podľa Sasinka, vraj Theophylakt (r. 629) a po ňom Focius (+891) zrejme hovoria, že Slovania pred tým menovali sa Getami. Ďalej píše, že hoci predkovia naši nosili všeobecne meno Getov, čiže roľníkov, predsa dejepisci ľubovoľne prikladali im aj mená Dákov, Mysov (Moesov) a Quadov, čiže Vážanov alebo Povážanov. Za starej doby sa vraj namiesto V písalo aj Qu; napríklad Quandali, Vandali: teda Quadi miesto Vadi. Písmena G sa zamieňali s písmenom D; napr. Remidius, Remigius. Dosiaľ máme toho príkladom v talianskom oggi, hodie, ako aj v našom Andel namiesto Angel, alebo Váďovce namiesto Vágovce, atď. a tak Quadi = Vagi, Vagii. Nám, samozrejme neprislúcha hodnotiť pravdivosť tejto hypotézy, avšak oprávňuje nás pochybovať, či slovenská história, tak, ako nám ju napísali germánski historici a pán Steinhübel, zodpovedá realite, alebo „národnému socializmu“ devätnásteho storočia. Z tohto hľadiska je potreba ďalšieho výskumu rannej slovenskej histórie.

Steinhübel: Zopakujeme, že Steinhübel vo svojom posudku nespomína definíciu kráľa, ani kniežat'a.

Blažena Ovsená: Ak sa máme vyjadrovať jednotným jazykom a nie nejakou zmiešaninou, tak si treba uzrejiť, aký jazyk si zvolíme. Zvolíme si slovenčinu 9. storočia a budeme nazývať Svätopluka *velekneNdzom*? Zrejme nie. Preložme teda toto slovo do slovenčiny 21. storočia. *KneNdzovi* zodpovedá *knieža*, ktoré v dnešnom ponímaní vládne jednému kniežatstvu. *VelekneNdzovi* zodpovedá *vel'knieža*, alebo *kráľ*, niekto, kto vládne viacerým kniežatstvám. Svätopluk bol nepochybne *kráľ*, pretože vládol minimálne dvom kniežatstvám - nitrianskemu a Rastislavovmu. Knieža v dnešnom ponímaní vládne iba jednému kniežatstvu a

preto nazývať Svätopluka *kniežatom* je zavádzajúce a znevažujúce. Kráľom ho bez mihnutia oka nazývajú aj české kroniky, napr. [Dalimilova rýmovaná kronika](#) zo 14. storočia: “Tehdy Svatopluk u Moravě králem bieše, kněz český jemu slúžieše.” Titul *král* teda nie je Ficovým novodobým výmyslom. Termín *vel'knieža* je v súčasnom slovenskom jazyku nefunkčný, preto je prirodzené nazývať Svätopluka *kráľom*, hoci jeho súčasníci ho zrejme titulovali ináč.

Navyše podľa Slovníka slovenského jazyka I., ktorý vydalo Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied v Bratislave roku 1959, ktorý je podľa zákona o štátnom jazyku normou, titul *král* znamená nasledovné:

Kráľ, -a m. 1. absolútny vládca v monarchii, kde je trón dedičný: hist. *k. Svätopluk, k. Matiaš, uhorský k.*; atď.

Netreba pokračovať a vymenúvať ďalšie významy toho slova, pretože to, čo sme potrebovali, máme priamo zmienené hneď na začiatku. Podľa zákona o štátnom jazyku je Svätopluk *kráľom* a keby sa na soche použil iný titul, bolo by to vlastne v rozpore s týmto zákonom a pravidlami slovenského jazyka, ako aj v rozpore so slovenskou tradíciou /napr. Hollý, Štúr/.

Roky vládnutia

Blažena Ovsená: K tomuto sa vyjadril Matúš Kučera v knihe *Kráľ Svätopluk*, kde zdôvodnil tieto roky na základe Pribinovej snahy vrátiť sa po Mojmirovom odchode na nitriansky stolec, z ktorého ho bol vyhnal práve Mojmír. Pribinovi sa to nepodarilo, lebo nitriansky stolec bol najskôr obsadený Svätoplukom. Toto vysvetlenie je celkom logické.

Kráľovská koruna

Steinhübel: Steinhübel sa vyjadruje, že Svätopluk korunu mal. Nebola to vraj ale kráľovská koruna. Svätopluk a ostatné veľkomoravské kniežatá nemali vraj kráľovskú korunováciu. Ich hlavu mohol vraj zdobiť nanajvyš kniežací diadém alebo iný znak ich kniežacej moci, ktorý sa mohol podobať korune.

Blažena Ovsená: Diadém, ktorý sa mohol podobať kráľovskej korune? Steinhübel toto tvrdenie nijako nepodložil. Je to čisto jeho fantázia a fabulácia.

Starí Slováci

Steinhübel: Steinhübel sa vyjadruje v tom zmysle, že meno *Slovieni*, či *Sloveni* nebolo úzko národným, kmeňovým menom našich predkov, konkrétne slovanského kmeňa, ktorý vytvoril Nitrianske kniežatstvo, pretože by mu chýbala rozlišovacia schopnosť voči Moravanom, s ktorými žili v spoločnom štáte, a ktorí tiež boli Sloveni. Ďalej Steinhübel vysvetľuje, že meno Sloveni (v neskoršom tvare Slováci) sa stalo úzko národným menom našich predkov až v kontraste k neslovanským Maďarom v spoločnom uhorskom štáte, ktorý ich oddelil od ostatných Slovanov. Aj slovanskí Korutánci prijali meno Sloveni či Slovenci (Slovinci) ako svoje národné meno až v kontraste k neslovanským Bavorom, ktorí sa od 10. storočia začali hufnejšie usídľovať v Korutánsku.

Blažena Ovsená: Najskôr si ozrejmime, že nijakí *Slovieni* nikdy neexistovali. Boli to Slováni, ako to vysvetľuje prof. Šimon Ondruš. Dnes môžeme pokojne písať Sloveni. *Slovieni* zodpovedajú českej výslovnosti.

K tejto časti bolo pojednávané v skoršom texte o výsledkoch výskumu prof. Jána Stanislava, kde sme ukázali, že pred príchodom Maďarov v dnešnom Maďarsku žili Sloveni, starí Slováci hovoriaci stredoslovenským dialektom. Preto slovenský národ bol jeden a delil sa na kniežatstvá. Nie je pravda to, čo sa nám snaží nahovoriť Steinhübel, že vzťah ku kniežatstvu je ekvivalentný s národným povedomím – som z Moravy, som Moravan, alebo som z Nitry, som Nitran. Takto to nefunguje ani dnes. Som zo Žiliny, a druhý je z Trenčína, ale stále sme Slováci. Aj dnes máme príklady toho, že jeden národ obýva niekoľko štátov. Vid' Srbi, vid' Nemci v Rakúsku, Nemecku, Švajčiarsku. Národ slovenský bol veľký a svoje meno mal dávno pred Maďarmi – aj poslovia našich kniežat sa u cisára Michala predstavili ako Sloveni. Ak prijmeme výsledky Jána Stanislava, v ktorých hovorí, že slovenský národ obýval okrem súčasného Slovenska aj dnešné Maďarsko, tak je iba logické, že nad dunajskí Slováci sa po dobytí Panónie Maďarmi nezačali nazývať Nitranmi, pretože Slováci nežili len v Nitrianskom kniežatstve, ale prakticky v celom apoštolskom Uhorsku. Ako dokázal Ján Stanislav, v apoštolskom Uhorsku nežili všeobecní Slovania, ale Sloveni, mysliac starých Slovákov. Preto Steinhübelova teória je chybná. Prečo sa ale aj Slovinci volajú podobne ako Slováci? Odpoveď je zrejmá. Okolie Blatenského jazera sa volalo Slougenzin marcha (v listine kráľa Ľudovíta Pribinovi r. 860. Porov. aj Niederle, SS II. 2, str. 367.). Nakoľko Slovinci susedia s touto markou napriamo, prevzali aj toto meno, ktoré tam so sebou priniesol Pribina.

Politické hodnotenie

Steinhübel: Na záver sa vyjadruje aj k hľadisku politickému. Hovorí expresívne, ba až nenávisťne o akejsi *častuške jednej politickej strany* a tvrdí, že *socha obťažuje verejnosť*.

Blažena Ovsená: Steinhübel nemal mandát hodnotiť politické kritériá osadenia sochy, on to napriek tomu spravil, čím preukázal svoju zaujatosť k dielu, čo výrazne diskvalifikuje jeho údajne nezávislý historický posudok. Navyše svoje nenávisťné vnímanie vydáva za vnímanie verejnosti, čo dokazuje, že je egocentrický a úzkoprký.

Záver: Steinhübel neposkytol dôkaz o tom, že Svätopluk nebol kráľ. Neposkytol ani logické vysvetlenie toho, prečo a ako vôbec titul *kráľ* vznikol. Steinhübel sa prejavil ako zástanca čechoslovakisticky napísanej histórie podľa komunistických učebníc z čias A. Novotného, ktorá upiera Slovákom veľkomoravskú kontinuitu, pritom prof. Ján Stanislav dokázal, že gro Veľkomoravskej ríše obývali starí Slováci hovoriaci stredoslovenským dialektom. Je dokázaná kontinuita osídlenia obyvateľstva na našom území, a ak sa nejakí všeobecní Slovania, alebo neznámi Slovieni odtiaľto neodst'ahovali a po nich sa neprist'ahovali Slováci, museli to byť starí Slováci, kto na našom území, ale aj vo Veľkomoravskej ríši vtedy žil. Dôkazy o tom sú aj v [ďalších názvoch tejto ríše](#), ktorú jedni nazývajú Moravou (české kroniky, Fuldské letopisy), iní Moravskou Zemou (Život Naumov, český pôvod), Moravským Slovenskom (Sclavos Margenses; Fuldské letopisy), Slovenskom (Sclavinia; Fuldské letopisy), alebo Slovenskou Zemou (Nestorova ruská kronika). Steinhübel agresívne upiera Slovákom právo na historickú pravdu, historické zadost'učinenie, nápravu historických faktov, ako aj právo na hlásenie sa k skutočnej histórii Slovákov. Jeho nenávisťné spolitizované poznámky na konci jeho práce ho diskvalifikujú ako nestranného vedca a stavajú do role politického prisluhovača.

Nápis na soche je teda správny a zodpovedá zákonu o štátnom jazyku, zdravému rozumu, aj historickej tradícii. Roky Svätoplukovej vlády v podstate zodpovedajú historickým reáliam.

Posudok historický, Turčan

Anachronizmy

Turčan: Turčan vo svojom posudku vymenúva prvky na soche kráľa Svätopluka, ktoré nezodpovedajú historickým skutočnostiam, a teda ide o anachronizmus. Vymenúva meč, ostrie meča, pošva meča, strmene, ostrohy, štít, chrániče kolien, podkovy, zubadlo, koruna, sedlo, brnenie. Turčan dáva za príklad sošku údajného Karola Veľkého z 9. storočia. Čo sa týka Svätoplukovej koruny, dáva jej za príklad korunu na tejto soške.

Blažena Ovsená: Turčan možno ukázal, že prvky na Svätoplukovej soche nespĺňajú požiadavky realistického umenia. Ale Kulich nevydáva svoju sochu za realizmus. My sme sochu pochopili ako symbolizmus, kde socha má v prvom rade evokovať panovníka. Tu sa musíme zhodnúť s prof. Kučerom, že umelec je slobodný človek a jeho umelecké výtvary sú výsledkom je umeleckej predstavy. Umenie sa môže značne líšiť od realizmu. Báseň je umenie, aj keď častokrát ide o nonsense zmixovaných slov. My sme presvedčení, že socha tak, ako je zrealizovaná, je pochopiteľná každému návštevníkovi. Každý v nej vidí kráľa, ktorým Svätopluk naozaj aj bol. Tým je základná úloha umelca splnená. Keby sme namiesto kráľa Svätopluka videli v soche automobil, tak by to dobré nebolo. Teraz aspoň socha Svätopluk reflektuje mytologizáciu jeho osobnosti, ktorá sa tak hlboko zakorenila v našich povestiach, že sa pretvorila do žiarivého vladára.

Bol Svätopluk kráľom („Starých Slovákov“)

Turčan: Podľa Turčana Svätopluk nepochádzal zo žiadneho rodu, ani kmeňa na území dnešného Slovenska. Do Nitry sa dostal po násilnom vyhnaní Pribinu a jeho veľmožov moravskými vojskami ako dospelý človek (zrejme ale neprišiel v prvom slede). Bol teda skôr predstaviteľom okupačnej moci. Jeho korene sú mimo Slovenska a úvahy, že bol Slovákom („Starým Slovákom“) sú mytologického a špekulatívneho charakteru. Korene slovenského národa možno hľadať v prostredí Pribinu a jemu podobných kniežat (aj toho, ktorý sídlil na bratislavskom hradisku). Proces kryštalizácie slovenského národa bol dlhodobý proces. Obyvateľstvo dnešného Slovenska podľa neho nemalo v 9. storočí ešte jednotné spoločné povedomie. Opačné tvrdenie je podľa neho vulgarizáciou dejín.

Blažena Ovsená: Turčanov základný omyl spočíva v tom, že prídavné meno *slovenský*, ako aj podstatné meno *Slovák* vzťahuje IBA na obyvateľov súčasného malého Slovenska, ktorého hranice stanovila Trianonská dohoda po prvej svetovej vojne. V reáliach 9. storočia prídavné meno *slovenský* obsahovalo omnoho väčšie územie, siahajúce do celého dnešného Maďarska, ako aj na Moravské Slovensko – odkazujeme na výskum prof. Jána Stanislava. A preto je jedno, odkiaľ prišiel Svätopluk, stále bol Sloven, starý Slováč. Podľa toho, čo tvrdí Turčan, v Maďarsku a na Morave nežili Slováci. Ale to je hlboký omyl. Hoci im vládol Pribina, alebo Rastislav, boli to Slováci. Svätoplukove kráľovstvo tvorili najmä Slováci – či už moravskí, nitrianski, panónski (zadunajskí), alebo zatisskí – ale stále Slováci (opakujeme, že to dokázal Ján Stanislav)! Zrejme aj preto Nestor píše o *slovenských* kniežatách, a o jednej *Slovenskej Zemi*, nie o niekoľkých *slovenských zemiach*. V tomto smere Turčan podľahol čechoslovakistickej historickej propagande, ktorá mala zo *slovenských* kniežat spraviť kniežatá akési neznáme, *slovienske*. Svätopluk teda nebol predstaviteľom okupačnej moci. Keby bol, Slováci by si jeho odkaz nezachovali vyše 1100 rokov! To len Turčan v mene vlastnej zloby, možno z nenávisťi k slovenstvu, k Slovákom, možno z komplexu menejcennosti, alebo z nevedomosti tvrdí opak. Nesúhlasíme s Turčanom ani v tvrdení, že

proces kryštalizácie slovenského národa bol dlhodobý proces, majúc na mysli dlhší ako u Čechov. Slovenský národ žijúci na veľkej planine v karpatskej kotline, v otvorenej krajine, čelil omnoho väčšiemu stretávaniu ľudí ako napríklad v menšej českej kotline – to je logické. Preto u nás prebiehali procesy národného povedomia vo väčšej mierke a logicky omnoho skôr ako v Čechách. Je to zákon logiky – väčšie územie, viac ľudí, skorší prechod od kmeňa k národu. Že naši predkovia národné povedomie mali, dokazuje aj fakt, že keď naše slovenské kniežatá vyslali posolstvo k cisárovi Michalovi, tí sa označili za *Slovenov*, v dnešnom chápaní za *starých Slovákov*. Fakt, že Nestor spomína medzi slovanskými národmi na prvom mieste *Slov?nov*, ktorí sedia na Dunaji, ktorých si podrobili Uhri, naznačuje, a v spojitosti s výsledkami výskumu Jána Stanislava jasne ukazuje, že ide o jeden národ *slovenský*, konkrétne, že ide o *starých Slovákov*.

Nestor píše: “Бѣ единѣъ языкѣъ словѣнскѣъ: Словѣни, जिже сѣдјачу по Дунајевѣ, ихъ же пријаша Угри, и Моравя, и Чеси, и Лjachове, и Poljane, јаже нынѣ зовомaja Русѣ.

Teda nešlo o nejakých všeobecných Slovanov, ako sa to čechoslovakistickí historici pokúšali tvrdiť v snahe obrátiť Slovákov o dejiny a duchovne ich pokoriť a podrobiť. Turčan, spolu so Steinhüblom sú reprezentantmi takejto okupačnej historiografickej moci čechoslovakistickej. Vulgarizáciou dejín, o ktorej píše Turčan, je v skutočnosti jeho prekrútená verzia slovenskej histórie. Jeho tvrdenie, že Sloveni v Svätoplukovom kráľovstve nemali národné povedomie sa rovná tvrdeniu, že opočlovek ešte nedokázal kontrolovať svoje slintanie. Pritom môj papagáj sa o seba stará, čistí si perie a hoci je vývinovo ďaleko za opicami, nevykazuje znaky debility. Tak prečo Turčan predpokladá, že naši predkovia nevedeli, kto sú a k akému národu patria? Kvôli tomu, že 2/3 starých Slovákov sa pomaďarčili a dnes zostala len 1/3 z pôvodného národa, ak nie menej, nemôžeme pripustiť, aby sa nám neoprávnene kládla etnogenéza do neskoršieho obdobia a z nás sa robili debili. Ak Zavacká hovorí o údajnom Ficovom ideologickom historickom protochronizme, Turčan na Slovákoch uplatňuje ideologický historický recentochronizmus – to jest kladie ich vznik do nedávnej doby, hoci pravda je opačná – Sloveni, Slováci tu boli prví – márne to Zavacká nazýva ideologickým historickým protochronizmom, keď o pravlasti v Karpatskej kotline hovorí napríklad aj kronikár Nestor. Turčan navyše svoje tvrdenia nijakým spôsobom nedokazuje, čo by sme u takej “váženej” a “expertnej” komisii očakávali. Jeho výroky sú znôškou faktov, ktoré si našťudoval počas hodín dejepisu na základnej škole z obdobia Československa.

Bol Svätopluk na Bratislavskom hrade?

Turčan: Podľa Turčana o Svätoplukovom možnom pobyte na Hrade nehovorí ani v náznakoch žiadna písomná správa. Predpokladá sa však podľa neho, že panovník v tom čase postupne navštevoval jednotlivé hradiská ako centrá moci (podobne vládol Karol Veľký). Je podľa neho síce otázne, či sa takto prenášalo sídelné mesto aj vo veľkomoravských podmienkach, ale do bratislavského hradiska mohol vstúpiť aj v súvislosti s vojenským ťažením či inými mocenskými alebo štátno-politickými udalosťami. Sú to podľa neho však len dedukcie a špekulácie a je z historického hľadiska problematické, či v takomto prípade stavať sochy – slovanských hradísk poznáme zo slovenského územia desiatky. Na záver Turčan navrhuje namiesto sochy Svätopluka postaviť na Bratislavskom hrade sochu kniežaťa, po ktorom je Bratislava pomenovaná. Nemenuje ho však.

Blažena Ovsená: Napriek tomu, že sa Turčan v prvej vete vedecky odvoláva na absenciu písomnej správy o Svätoplukovom pobyte na Bratislavskom hrade, v druhej vete nevedecky sklzne bez miňnutia oka do úvah čisto hypotetických hovoriac o *predpokladanom* striedaní

pobuty vladára. Tu mu *predpokladanie* už nevadí, pretože je v jeho prospech. Celé jeho špekulovanie o prenášaní hlavného mesta je čisto jeho fabuláciou. V zápätí však označuje možnosť, že by Svätopluk mohol vstúpiť na Bratislavský hrad aspoň počas vojenského ťaženia, za špekuláciu. Keď sa mu to nehodí, *predpoklad* nazýva *špekuláciou*. Absurdná je jeho posledná veta, kde tvrdí, že „slovanských hradísk poznáme zo slovenského územia desiatky.“ Turčan si asi myslí, že na území Slovenska žili akísi *Slovania*, ktorí mali *slovanské* hradiská. Nie, pán Turčan, na Slovensku žili *Sloveni* a oni mali *slovenské* hradiská!

Nedomnievame sa, že by od človeka so zdravým rozumom mohla pochádzať idea, akou je Turčanov návrh - postaviť na hlavnom slovenskom hrade sochu kniežaťu, ktoré ani nepomenuje, len nie sochu Svätoplukovi, najvýznamnejšiemu kráľovi Slovákov! Tu už ďalší komentár nie je potrebný.

Záverečný návrh

Turčan: Turčan navrhuje v prípade, že bude záujem umiestiť sochu Svätopluka na niektorom mieste, opatriť ju jednoduchým nápisom „Svätopluk“.

Blažena Ovsená: Týmto Turčan nevedomky priznal, že titul knieža je pre Svätopluka nevhodný. Keďže titul kráľ odmieta objednávateľ posudku, Turčan volí kompromis, ktorý je dôkazom oprávnenosti pôvodného, súčasného nápisu.

Posudok heraldický, Vrteľ

Rovnoramenný dvojkriž

Vrteľ: Vrteľ porovnáva dvojkriž na Svätoplukovom štíte s dvojkrižom HSLS z prvého Slovenského štátu a nachádza medzi nimi podobnosť. Súčasne tvrdí, že tento symbol Svätopluk mohol poznať. Tvrdí, že ponechaním tohto symbolu na soche, hoci bol umiestnený nevedome, sa tento nacistický symbol rehabilituje. Navrhuje ho preto upraviť.

Blažena Ovsená: Nemožno stotožňovať symbol dvojkriža, ktorý vytvoril údajný komunista, čiže antifašista, s fašistickým symbolom. Preto záver, že symbol bol vytvorený k podobe dvojkriža HSLS nevedome, je oprávnený. Tie symboly sa podobajú, to je zrejme. Súčasne ale namietame, že nemôžno vidieť v každom rovnoramennom dvojkriži fašistický symbol. Z logiky veci vyplýva, že ak má Svätopluk okrúhly štít, musí mať aj okrúhly stred. Fakt, že neskôr sa symbolom Nitry, kde Svätopluk vládol, stal rovnoramenný dvojkriž, naznačuje, že tento symbol mohol byť známy už Svätoplukovi. Svätopluk má preto vo svojom štíte akoby nitriansky rovnoramenný dvojkriž. Nemožno teraz len preto, že taký symbol niekto zneužil, tento symbol zavrhnúť. Zavrhneme myšlienku nacizmu, ale nie náš nitriansky symbol v kruhovom štíte. Vrteľovi chýba značná dávka kritického myslenia, aby dokázal rozlíšiť, čo je nacizmus a čo nacizmus nie je. Týmto je spravená reakcia aj k záverom Rogul'ovej.

Nitriansky erb versus znak na Svätoplukovom štíte.

Hľadisko politickej propagandy, Zavacká

Historický protochronizmus ako propagandistický nástroj transferu autority

Zavacká: Buď nám Zavacká predvádza, že študovala slovník cudzích slov, alebo že úspešne zabudla slovenský jazyk. Keby ešte slovo *nástroj* nahradila slovom inštrument, bolo by jej odslovenčenie dokonalé, ako by ona zrejme povedala – perfektné.

Preložme si najskôr do zrozumiteľnej reči, čo sa nám Závacká v komplikovaných formulkách snaží povedať. Podľa nej Fico nadmerným vyvyšovaním Slovákov nad ostatné národy a tvrdením o ich prvotnosti účelovo zvyšuje svoje preferencie a tým si posilňuje moc.

Zavacká v ďalšom texte porovnáva politický režim z obdobia prvého slovenského štátu, konkrétne *národný socializmus*, inými slovami *nacizmus*, s činmi a výroky bývalej vlády R. Fica. Konkrétne si všima najmä Svätoplukov štít a štít, na ktorom sa nachádza kríž podobný znaku HSĽS.

Zavacká konštatuje, že niektoré z kampaní HSĽS boli priamo založené na legitimizovaní súdobého vojnového štátu a jeho režimu historickými argumentmi – konkrétne na prezentácii vojnového štátu ako priameho nástupcu Svätoplukovej ríše.

Z hesiel tej doby podčiarkla nasledovné:

Slovenská štátnosť je staršia ako štátnosti susedných národov, koruna svätoštefanská a koruna svätováclavská.

Slovák môže byť verný len myšlienke koruny svätoplukovskej.

Ako slovenský štát 9. storočia je priamym dôsledkom prirodzených síl národa, tak dnešný slovenský štát 20. storočia je logickým obnovením svätoplukovského štátu.

V ďalšom texte porovnáva tieto výroky s Ficovými a pridáva k nim aj starých Slovákov.

Blažena Ovsená: Zavacká by mohla kritizovať ľudácky režim, ako ho nazýva, iba vtedy, keby tvrdenia, ktoré tento režim hlásal, neboli pravdivé. Počas trvania Československa nebolo Slovákom umožnené otvorene, pravdivo a napriamo hovoriť o slovenských dejinách. Zavacká už nenapíše, že v Československu sa nehodilo, aby kedysi jeden z najväčších, no dnes nepočtený slovenský národ mal staršiu a veľkolepejšiu históriu ako naši „veľkí“ bratia Česi. Toto utláčanie viedlo k vytvoreniu Slovenského štátu a v ňom konečne k prezentovaniu historickej pravdy. Je totiž pravda, že:

Slovenská štátnosť je staršia ako štátnosti susedných národov - koruna svätoštefanská a koruna svätováclavská,

je tiež pravda, že skutočný Slovák, ktorý chápe historické súvislosti a slovenské snahy a záujmy, môže byť verný len myšlienke koruny svätoplukovskej, pretože je vlastná, slovenská, a nakoniec je pravda, že tak ako slovenský štát 9. storočia je priamym dôsledkom prirodzených síl národa, tak dnešná Slovenská republika 20. storočia je logickým obnovením svätoplukovského štátu.

Je to proste pravda! Naša Slovenská republika vznikla preto, lebo jej ľud si, či už vedome, alebo podvedome pamätal na svoju dávnu slávu, na svoju dávnu štátnosť, a potom aj na tisícročné koexistovanie v úlohe spolubývajúceho v jednoizbovom byte, kde sa chodilo spať vtedy, keď ten druhý zavelil. Zavacká tieto úprimné a prirodzené snahy nazýva nacizmom, normálni ľudia vlastenectvom.

Je na zamyslenie, že Zavacká považuje vyslovovanie historickej pravdy o našom národe za nacizmus alebo propagandizmus, no nie za česť, hrdosť alebo uvedomelosť. Svojím totalitarizmom je tak zblbnutá, že v snahe vyhnúť sa podozreniu z nacizmu, nekriticky radšej zavrhuje, ba svojím posudkom tabuizuje akékoľvek prejavy národného a historického cítenia, alebo tradicionalizmu. Zatraca hlásenie sa k odkazu našich predkov, pretože to podľa nej zrejme vykazuje patologické a neprirodzené nacistické správanie. To, čo je všade v prírode a vo svete prirodzené – stávanie na odkaze svojich predkov, alebo samotný princíp dedičstva, či už duchovného, alebo majetkového -- zatraca. Táto osoba je schopná v mene antitotalitárstva a antipropagandy diktovať antinacionálny antisocializmus. Zavacká interpretuje snahu vychovávať deti podľa nášho najlepšieho presvedčenia ako niečo choré, neprirodzené, nacistické, čo by sme nemali robiť. Podľa nej by sme zrejme nemali napríklad svojim deťom hovoriť o kráľovi Svätoplukovi, pretože sa stal symbolom Slovenského štátu. Keby aj v minulosti ľudia počúvali takúto Zavackú, tak by sa nám nezachovali povesti o kráľovi Svätoplukovi a dnes by sme tu velebili Svätého Štefana, resp. dnes už ani toho. Rozpor, ktorý vnímame v Zavackej hlave, tkvie v tom, že táto osoba je presvedčená o tom, že Fico si dnes históriu prikrášľuje. Vraj si ju prikrášľuje fabuláciou kráľovského titulu, alebo starých Slovákov. Pritom Svätopluk BOL kráľ, a naši predkovia BOLI starí Slováci, lebo Sloveni už dnes neexistujú, ale národná historická kontinuita pretrvala. Práve Zavacká je najväčšou obeťou totalitárstva, keď ešte stále verí čechoslovakistickej historickej verzii. To vtedy bol totalitný režim, nie teraz. Fico a viacerí slovenskí historici iba naprávajú historické krivdy a dávajú veci na poriadok. Je pravda, že toto naprávanie sa robilo aj za Slovenského štátu, ale len preto je to zlé? Za Slovenského štátu sa aj jedlo, prestaneme preto jesť? Zavacká sa nás pokúša uhrnúť svojím totalitarizmom, ale nedajme sa. Majme kritické myslenie. My dnes nevyvážame Židov do koncentračných táborov a Cigáni a Maďari majú svoje práva. Ešte keby sme tak chceli dať práva homosexuálom a legitimizovať ich právo na lásku! My dnes nemáme nacizmus. Nikto tu nič nefabuluje, nezveličuje. My sa iba hlásime k tomu, čo nám patrí. Keď pápež raz tituloval Svätopluka ako Rex Sclavorum (kráľ Slovákov), tak ho tak môžeme titulovať aj my. Nepáči sa to Zavackej? Nech sa páči sťažovať sa k pápežovi. Ako príklad čechoslovakistickej propagandistickej historiografie môže slúžiť zavedenie termínu *Sloviens*, ktorý nám *Slovákom* zobral a ukradol dejiny v prospech nejakých neznámych *Sloviensov*. Kto ale boli *Sloviens*? Kedy sa odsťahovali? A kedy sa namiesto nich prisťahovali *Slováci*? Nikdy! Márne nám Zavacká ukazuje výstrižok z dobových novín Slovenského štátu s titulkom, že Svätopluk bol slovenský kráľ a vládca Veľkej Moravy. Bola to pravda za Slovenského štátu a je to pravda aj teraz. Nebola to pravda za Československa, ale to iba preto, lebo vtedy nám pravdu nadiktovali. Zavacká sa nás snaží presvedčiť, aby sme mlčali, keď iné národy okolo nás vyzdvihujú svoju starobylosť ukazujúc na nás prstom, akí sme malí, zaostali a chudobní. My budeme kričať, že to nie je pravda, lebo už môžeme. Už nie sme pod cenzúrou, už nie sme závislí na peniazoch našich chleboďarcov. Je sloboda. Aspoň tomu chceme veriť. A preto budeme kričať, že silné české reči o českých zemiach a českom kráľovstve, majú svoju hanebnú podstatu v tom, že predtým tieto zeme boli slovenské v slovenskom kráľovstve, ktoré Česi úspešne pomohli zničiť. A keď Maďar bude kričať, aký on je nadčlovek, tak mu treba povedať, aby skrotol, pretože predtým, ako ho sem docválali pomádať starí Maďari, bola tu slovenská civilizácia, o akej sa jeho maďarským pánom ani nesnívalo. Obyčajní ľudia, občania, už pochopili, alebo začínajú chápať, že môžu slovenskú históriu interpretovať slobodne a hľadať v nej skutočnú pravdu. Niektorí naši historici, aj tí v Zavackej hanebnej komisii, to ešte nepochopili a lipnú na historických omyloch a lžiach, ktoré vydávajú za historickú pravdu.

Zavacká: Zavacká na záver svojho posudku interpretuje pohľad budúcich generácií na osadenie sochy. Napríklad, aj po rokoch má byť evidentné, že

- roku 2010 bola pôvodne schválená podoba kvalitne zrekonštruovaného barokového Čestného nádvoría hradu dodatočne podriadená megalomanskému nápadu politikov.
- takýto nápad sa nemohol presadiť v krajine s funkčnými pamiatkovými inštitúciami bez silného politického tlaku a obídienia štandardných schvaľovacích postupov – teda bude rovnako výrazným svedectvom pomerov v krajine roku 2010 ako dodatočne legalizované čierne stavby, či výruby.

Blažena Ovsená: Budúcim generáciám bude evidentné, že v roku 2010 konečne po vyše 1100 rokoch sa Svätoplukovi, kráľovi Slovákov, konečne dostalo to najčestnejšie miesto v Slovenskej republike, a to čestné nádvorie Bratislavského hradu. Slováci v roku 2010 ukázali, že tereziánske nádvorie vybudované za cudzej nemeckej nadvlády nemôže byť prekážkou v osadení sochy najvýznamnejšieho slovenského kráľa. Slováci konečne po vyše 1100 rokoch dostali nielen rozum, ale aj šancu také niečo spraviť.

Zavacká: Zavacká na záver svojho posudku interpretuje pohľad budúcich generácií na osadenie sochy. Napríklad, aj po rokoch má byť evidentné, že

- vládnucci politici tohto obdobia si vo svojej bohorovnosti boli takí istí správnosťou svojich názorov a z nich vyplývajúcich rozhodnutí, (vrátane takých odborov ako dejiny umenia, urbanizmus, či estetika), že považovali za úplne normálne zadať podľa svojho uváženia vyhotovenie sochárskeho objektu pre také významné miesto priamo, bez riadnej súťaže a bez verejnej odbornej diskusie.

Blažena Ovsená: Evidentné bude, že zadávatelia využili svoj väčšinový demokratický mandát a prispeli iniciatívne sochou, ktorá na hrade 1100 rokov chýbala. Každému bude zrejmé, že bola osadená zo súkromných peňazí občanov SR, a keďže nešlo o verejné obstarávanie, nebolo treba robiť výberové konanie. Každý bude chápať, že súkromný zadávateľ využil právo vybrať si zhotoviteľa sám a podľa vlastného vkusu a že za sochu prebral zodpovednosť vyplývajúcu z funkcie predsedu parlamentu.

Zavacká: Zavacká na záver svojho posudku interpretuje pohľad budúcich generácií na osadenie sochy. Napríklad, aj po rokoch má byť evidentné, že

- dobových vrcholových politických reprezentantov viac zaujímal mobilizačný potenciál povestí zasadených do 9. storočia než historická faktografia a historická skúsenosť 20. storočia. Inak by si vláduca „sociálnodemokratická“ politická garnitúra nemohla tak hladko osvojiť vizuály z režimových učebníc a rituálov ľudáckeho štátu.

Blažena Ovsená: Evidentné bude, že pravda o slovenskej histórii je univerzálna a preto k nej dospeli rovnako za Slovenského štátu, ako aj za Slovenskej republiky. Či sa jednalo o taký slovenský štát, alebo onaký, Slováci za ním vždy videli svätoplukovskú štátotvornú tradíciu. Evidentné tiež bude, že či to bol taký slovenský štát, alebo onaký, Slováci sa vždy hlásili k Svätoplukovmu dvojkrížu, ktorý mu s prekladom Svätého Písma do slovenčiny priniesli Sv. Cyril a Metod. Evidentné tiež bude, že do kruhového štítu sa iný ako rovnoramenný dvojkríž z estetického hľadiska nehodil, navyše je to rovnoramenný dvojkríž, ktorý bol udelený do erbu aj Nitre, sídlu Svätoplukovho kráľovstva.

Zavacká: Zavacká na záver svojho posudku interpretuje pohľad budúcich generácií na osadenie sochy. Napríklad, aj po rokoch má byť evidentné, že

- vládnucci politici vnímali svet archaickým slovníkom, resp. predpokladali, že práve tento slovník ich priblíži ich voličom. Dokonca ešte i v pamätný deň prijatia platnej ústavy vzývali národnú jednotu a kráľovstvo namiesto základov súdobej ústavnosti: demokratického politického pluralizmu.

Blažena Ovsená: Zavacká nám tu predkladá iba svoje hypotézy. Hoci nemôže vidieť do zadávateľovej hlavy, vyslovuje závery, ako keby videla. Budúcim generáciám bude jasné, že v slovenskej vláde sa konečne objavili osvietení ľudia, ktorí sa konečne aspoň malou sochou po vyše 1100 rokoch poďakovali Svätoplukovi za to, že bol a že bojoval za slovenské záujmy, a že vďaka jeho odkazu a pamiatke dnes vôbec existujeme.

Zavacká: Zavacká na záver svojho posudku interpretuje pohľad budúcich generácií na osadenie sochy. Napríklad, aj po rokoch má byť evidentné, že

- pre volebnú agitáciu roku 2010 bol predseda vlády ochotný adaptovať si politický slovník oficiálneho ideológa ľudáckeho štátu Štefana Polakoviča z roku 1941.

Blažena Ovsená: Evidentné bude, že slovník Slováka, ktorému v hrudi bije slovenské srdce, je univerzálny.

Záver Blažena Ovsená: Budúcim generáciám bude evidentné, že totalitná panika prenikla niektorých pavecov natoľko, že v záujme jej rýchleho eliminovania zaviedli totalitnú komisiu, ktorá bez demokratického, čiže väčšinového mandátu, zvolená naverímboha, zneprijemňuje život mnohým národne cítiacim Slovákom. Jedna Zavacká, o ktorej doposiaľ nikto nič nevedel, frustruje celý národ svojou odnárodnou komisiou. Budúce generácie budú len hlavami krútiť, ako mohol niekto v roku 2010 pochybovať o tom, že Svätopluk bol kráľ, a že jeho kráľovstvo bolo kráľovstvom Slovákov. Budúce generácie si evidentne budú ťukať na hlavu, že sa našiel nejaký Sulík a nejaká Zavacká, ktorí po vyše 1100 ročnom čakaní na príležitosť postaviť štandardnú sochu nášmu dávnomu kráľovi, toto úsilie sabotovali.

Posudok politického symbolu, Kanovský

Kanovský: „Naliehavo však zdôrazňujem uvedomenie si zásadného faktu, že nijaký druh argumentácie proti osadeniu tejto sochy tiež nemôže byť vedený v mene historickej pravdy: tak ako rituálna inštalácia sochy bola uskutočnená na základe určitej ideologickej interpretácie historickej pravdy, a ako taká bola politickým symbolickým aktom, aj jej prípadné odstránenie nebude vzdaním holdu historickej pravde, ale určitou jej interpretáciou, teda tiež politickým aktom.“

Blažena Ovsená: Žiadna námietka. Súhlas. Len poznámka, že na rituálne osadenie mali zadávatelia väčšinový demokratický mandát.

Kanovský: „Je úplne jasné, že inštalácia sochy, jej stvárnenie, nápis a symbolika boli a sú poplatné tomu, že tento politicko-ideologický rituál inštalácie bol aktom národno-politickej mobilizácie, opierajúcim sa o tieto symboly a predstavy. Ako taký bol však svedectvom doby, v ktorej vznikol, a politickej rerezentácie, ktorá ho uskutočnila. A netreba sa mýliť v tom, že tieto reprezentácie sú v slovenskej populácii veľmi rozšírené. Je takmer isté, že každý pokus o odstránenie sochy bude vnímaný ako politicko-symbolický útok, a nech bude historická

interpretácia tohto odstránenia akákoľvek presvedčivá, politicko-symbolická rovina takéhoto odstránenia sa nebude nijako dať vylúčiť.“

Blažena Ovsená: Kanovský používa termín “úplne jasné”, pritom to je úplne jasné iba jemu a členom komisie, pretože to, čo on vníma ako akt národno-politickej mobilizácie, iní vnímajú ako výsledok niekoľkoročného plánovania, a tvorenia, ako míľnik štvorročného vládnutia a budovania. Budujú sa diaľnice, budujú sa priemyselné parky, buduje sa štadión, rekonštruje sa Bratislavský hrad a podobne. Je logické, že toto budovanie nemohlo mať svoj koniec na začiatku volebného obdobia a každá vláda má právo prezentovať, čo za svoje vládnuce obdobie vytvorila. Dzurinda nevytvoril nič, čím by podporil slovenské povedomie, kultúru, alebo históriu, naopak, ešte povolil prelet amerických bombardérov v ceste na Juhosláviu, čím oslabil postavenie Slovanov vo svete. Dzurindovi by nenapadlo stavať sochy slovenským kráľom a je katastrofálne úbohé, že snaha druhých zmeniť to sa stretáva s tvrdým odporom postsocialistického strnulého myslenia veľkej časti odnárodnej slovenskej populácie. Súhlas vyslovujeme s Kanovským v tom, že snaha o odstránenie tohto diela, ba už aj samotné vytvorenie komisie z dopredu sa negatívne vyjadrujúcich členov ako v päťdesiatych rokoch minulého storočia, bude a je vnímané ako politicko-symbolický útok, a nech bude historická interpretácia tohto odstránenia akákoľvek presvedčivá, politicko-symbolická rovina takéhoto odstránenia sa nebude nijako dať vylúčiť.

Posudok morálno-estetický, Hoffstädter

Hoffstädter: Hoffstädter sa pozerá na problematiku osadenia sochy z morálneho hľadiska. Vadí mu, že sochu vytvoril sochár bez výberového konania. Že socha sa predstavila, až keď bola hotová hlinená forma. Vyčíta zadávateľovi, že mu nešlo o kvalitu, ani o spôsob výberu.

Blažena Ovsená: Nejednalo sa o verejné obstarávanie. O tomto už bolo pojednávané skôr.

Hoffstädter: Hoffstädterovi vadí komunistická minulosť autora sochy. Vytvorenie sochy týmto autorom vníma Hoffstädter ako rehabilitáciu Kulichovej osoby.

Blažena Ovsená: Hoffstädter odsudzuje Kulicha z dôvodu nejakého ideologického problému, ale že sám sa ako údajne neutrálny umelec stavia do politického boja a politickej komisie, už nevidí. V tomto morálny rozpor podľa neho nie je. V skutočnosti sa zaradil medzi tých, ktorých tak vehementne odsudzuje. Ale vysvetlime tu ďalšie súvislosti, ktoré Hoffstädter zrejme nepochopil. Od Nežnej revolúcie prešlo vyše dvadsať rokov. To je dosť dlhá doba na premlčanie omnoho väčších zločinov, než z akých tu niekto obviňuje Kulicha. Hoffstädter si neuvedomuje, že kedysi bola iná doba a nie všetci komunisti boli zlí, že niektorí verili v komunizmus. Myšlienka komunizmu je v skutočnosti tou najvznešenejšou myšlienkou na svete – všetci budú pracovať toľko, koľko budú vládnuť, a dostávajú toľko, koľko si zaslúžia – je to život bez peňazí, jedna veľká rodina, opak hyenistického kapitalizmu založeného na vykorisťovaní pracujúcich. Myšlienka komunizmu je úžasná, ale systém pokrivali ľudia. Preto nemožno všetkých komunistov hádzať do jedného vreca a opakujeme, doba bola iná, bojovalo sa proti Nemcom, dozvuky vojny silno vibrovali v spoločnosti, spoločnosť sa bála ďalšej vojny so západom, atď. Boli to reálie, ktoré dnes nedokážeme ani pochopiť, pokiaľ sme ich nezažili. Komunisti boli hrdinovia a tí na západe boli zlí, skazení, nepriatelia, vrahovia. Hovorí sa, že po vojne je každý generál. Aj Hoffstädter je dnes generál. Narodil sa po vojne a kým začal vnímať súvislosti, boli sedemdesiate roky. V tejto dobe iba začal rozmýšľať o kariére, o štúdiu. Kulich sa narodil v 30-tych rokoch, prežil vojnu a teda čelil úplne iným

skúsenostiam, s akými Hoffstädter neprišiel nikdy do styku. Preto tento človek nemá právo hodnotiť Kulicha. A čokoľvek sa udialo v socializme, je dnes už dávno premlčané. Je iná doba. To, čo bolo biele, je čierne a naopak. O tom pred päťdesiatimi rokmi nemohol nikto ani len tušiť, aj keď indicie sú, pretože história sa opakuje.

Hoffstädter: Hoffstädter ďalej hodnotí estetickú stránku sochy. Vyhlasuje, že socha nespĺňa základné kritériá 21. storočia bez toho, aby tieto kritériá definoval. Kritizuje anachronizmus prvkov sochy, ako aj pohľady, proporcie, skicovitosť, atribúty slovenskosti. Na záver navrhuje, aby si združenie sochu na vlastné náklady premiestnilo na nejaké verejné miesto.

Blažena Ovsená: Je pod úroveň umelca verejne negatívne znevažovať prácu druhého umelca. Myslíme si, že keby umenie nebolo subjektívne, nebolo by to umenie. Ak tento základný princíp nepochopil vysokoškolský pedagóg umenia, nemá viac čo robiť na škole. Okrem toho, je vysoko amorálne a neslušné kritizovať a zhadzovať niekoho verejne kvôli spôsobu, akým sám seba vyjadril, pretože umenie je o vyjadrení samého seba, svojich pocitov. Takéto neslušné správanie je horšie ako totalitná diktatúra, pretože od nej aspoň neočakávame nejakú úroveň. Socha môže mať aj prvky skicovitosti, atribúty slovenskosti, a pod. **Vyzývame týmto Hoffstädtera, aby sám predviedol, čo dokáže a nech sám vymodeluje sochu kráľa Svätopluka!** Keď uznáme, že ju spravil lepšie, priznáme chybu, ale do momentu, kým takú sochu nepredviedol, je obyčajný tlčhuba, a kritik typu keby-bolo-keby-boli-by-sme-v-nebi.

Ostatné posudky

K ostatným posudzovateľom sa vyjadrovať už nebudeme, nakoľko si myslíme, že sme toho povedali už dosť.

Záver

Ukazuje sa, že nápis na soche je pravdivý, pretože Svätopluk naozaj bol kráľ starých Slovákov. Zhodnosť s termínmi používanými v dobe Slovenského štátu vyplýva z univerzálnosti tejto pravdy a nie z propagandizmu, alebo neopodstatneného historického protochronizmu. Týmto, samozrejme, neospravedlňujeme zločiny, ktoré sa počas prvého Slovenského štátu napáchali na Slovákoch a Neslovákoch. Ukazuje sa, že komisia, ktorá viní Fica z historického protochronizmu, sama sa dopúšťa propagandistického historického recentochronizmu, keď zo Slovákov, nositeľov prvotnej slovanskej kultúry a civilizácie, robí najzaostalejších a najposlednejších v čase sa objavivších. Tieto svoje lži, ktoré sa jej členovia naučili z účelovo a propagandisticky písaných čechoslovakistických učebníc dejepisu, vydávajú za pravdu, a tých, čo skutočnú pravdu hľadajú a hlásajú, označujú za ideológov a propagandistov.

Ukazuje sa tiež, že Sulíkovej komisii nejde ani tak o to, či je dávny a tradičný titul kráľ vhodný pre Svätopluka, ale o to, pošpiniť čokoľvek, čo nesie punc slovenskosti. Vytvorenie tejto hanebnej komisie ukazuje, že máme vládu zostavenú z ľudí, ktorí nemajú národné povedomie, Slovensko je pre nich národne cudzia krajina a preto buď nechápu, čo činia, alebo tak konajú zámerne. Opierajú sa pritom o veľké množstvo odnárodných voličov a o slepú nenávisť voči Ficovi. Oni nielenže nevidia, že Fico a Svätopluk sú dve postavy, oni nenávidia obidve súčasne, lebo jedna pre nich predstavuje politického protivníka a druhá symbol dávnej a slávnej minulosti našich slovenských predkov. Väčšine predstaviteľov Sulíkovej komisie, aj Sulíkovi samému by sme preto

odporučili zamyslieť sa nad tým, či zjavné znaky chorobnej, patologickej nenávisti, ktorú voči Svätoplukovej soche prezentujú, nie sú prejavom psychickej poruchy.

Navyše, komisia osočuje z totalitarizmu druhých ľudí, prehliadajúc, že sama je nelegitímnym a nezvoleným sudcom, ktorý autoritatívne diktuje národu, čo je správne a čo nie. Je veľa pravdy na tom, že každý z nás dovidí až na slnko, ale na koniec svojho nosa len málokto.

Odborná úroveň komisie sa ukázala ako veľmi mizerná. Prakticky nikto z členov komisie sa neodvážil nejako titulovať Svätopluka, hoci mnohí z nich titul "kráľ starých Slovákov" rázne zavrholi. Je zarážajúce, že pre Svätopluka nenašli lepšie pomenovanie ako výraz "zobrazená osobnosť"! Z tohto pohľadu nemožno o komisii v žiadnom prípade tvrdiť, že je expertná, lebo je diletantská.

V tejto súvislosti by sme tiež chceli upozorniť na to, že jednoznačne treba preveriť zmyslupnosť vynakladania finančných prostriedkov na štátne historické ústavy, ktoré sa za naše peniaze zapájajú do politického boja a konajú proti záujmom slovenského národa.

Na záver by sme sa chceli poďakovať našim trom ústavným činiteľom, pánovi prezidentovi Ivanovi Gašparovičovi, pánovi expredsedovi Národnej rady Slovenskej republiky Pavlovi Paškovi a pánovi expremiérov Róbertovi Ficovi za to, že vytvorili občianske združenie Svätopluk, že po vyše 1100 rokoch nemožnosti prišli s myšlienkou vytvoriť sochu na počesť nášho najväčšieho a hlavne vlastného panovníka, kráľa Slovákov, a umiestniť ju na tom najčestnejšom mieste v štáte, na nádvorí Bratislavského hradu. Veľká vd'aka patrí aj majstrovi Kulichovi, tvorcovi sochy.

Ak niekto má záujem prečítať si, kto bol kráľ Svätopluk, môže tak spraviť v článku [Venované Svätoplukovi, kráľovi Slovákov.](#)

Blažena Ovsená

Literatúra:

Prof. Ján Stanislav: Slovenský juh v stredoveku

Prof. Šimon Ondruš: Odtajnené trezory slov II.

Prof. Matúš Kučera: Kráľ Svätopluk

Prof. Ján Stanislav: Dejiny Slovenského jazyka, textová časť

Slovník slovenského jazyka I, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied v Bratislave 1959

<http://www.sclabonia.sk/>